

Styrdokument

Datum:
2024-10-14

Diarienummer:
KS/2025:430

Finansiella riktlinjer för Upplands Väsby kommunkoncern

Kategori	Styrdokumentsuppgifter
Nivå	Koncerngemensam
Antagen	Kommunstyrelsen den 24 november 2025 § 178
Ikraftträdande	Den 1 januari 2026
Giltig till och med	Den 31 december 2026.
Ansvarig ägare	Avdelningschef Ekonomi och Inköp

Inledning

Den koncerngemensamma finanspolicyn visar i vilken riktning Upplands Väsby kommun och dess majoritetsägda bolag ska styras ur ett finansiellt perspektiv med fokus på en effektiv finansförvaltning med hög kvalitet i tjänsterna. I finanspolicyn anges att kommunstyrelsen ska besluta om finansiella riktlinjer för Upplands Väsby kommunkoncern.

Finansiella riktlinjer ska omprövas årligen och uppdateras vid behov.

Syfte med finansiella riktlinjer

Syftet med finansiella riktlinjer är att fastställa ramar för:

- Utlåning
- Upplåning
- Likviditetshantering och placeringar
- Rapportering av finansverksamheten

Utlåning

Utlåning får ske till kommunens majoritetsägda företag, kommunalförbund och till kommunanknutna stiftelser. Utlåning kan ske med egna tillgångar eller med extern finansiering. Utlåning som finansieras med extern upplåning ska matchas villkorsmässigt så att bl.a. ränterisk inte uppstår. Kommunen får inte stå för valutarisken om upplåning för vidareutlåning sker i utländsk valuta. Ersättning för lånehantering och risktagande ska tas ut på marknadsmässiga grunder.

Upplåning

All extern upplåning och kommunal borgen i kommunkoncernen ska inrymmas inom de av kommunfullmäktige beslutade finansiella ramarna i Flerårsplan med budget och samordnas genom finansfunktionen. Med upplåning avses alla former av finansiering och leasing.

Riktlinjer

Följande riktlinjer gäller för upplåning:

- All upplåning ska ske i svenska kronor.
- Finansfunktionens upplåning ska uppfylla kraven på låg finansieringsrisk och hög kvalitet på lånedokumentation.
- Finansfunktionen ska arbeta med god framförhållning vid upplåning.
- Låneförfall inför årsskiftet ska i möjligaste mån undvikas.
- Upplåning ska i möjligaste mån ske så att enskilda lånebelopp inte understiger 50 miljoner kronor.
- Förfrågan bör skickas till minst 3 motparter för både upplåning och derivat.
- Se till att hantera ränterisk utifrån aktuell position i befintlig skuldportfölj och med beaktande av rådande räntetro.

- I de fall investeringar uppfyller kriterier för grön finansiering ska det eftersträvas.
- Agera affärsmässigt och professionellt.

I flerårsplan med budget fastställer kommunfullmäktige årligen mål och strategier för finansiering av investeringar och resultatmål samt ägardirektiv för bolagen. En rimlig grad av självfinansiering underlättar genomförande av investeringar och minskar risken att kapitaltjänstkostnader tar utrymme från verksamheternas finansiering. Därför bör koncernen sätta upp mål för hur stor självfinansieringsgraden ska vara i olika former av projekt i samband med att flerårsplan antas.

Derivat

Med restriktivitet och stor försiktighet kan derivatinstrument utan optionsinslag användas som ett led i den finansiella riskhanteringen. Utgångspunkten vid användning av derivatinstrument är att finansfunktionen förstår instrumentets karakteristika, risker och prissättning. Innan befintligt eller nytt derivatinstrument är föremål för genomförande av transaktion ska risk- och konsekvensanalys upprättas. Påverkan på portföljens räntebindning ska tydligt framgå. Analysen ingår som en del i beslutsunderlaget inför ett affärsavslut av derivatinstrument.

Derivatinstrument får endast användas med syfte att hantera finansiella risker. I praktiken innebär det en förändring av räntebindning samt säkerställa en bestämd räntenivå mot nutida (ränteswap) alternativt framtida (forwardstartad ränteswap) finansiering. Säkringsredovisning enligt regelverket K3 kapitel 11 ska i möjligaste mån tillämpas för bolagen samt för kommunen Rådet För Kommunal Redovisnings rekommendation R8.

Följande derivat är godkända som instrument för skuldförvaltning:

- Ränteswapar
- Forwardstartade ränteswapar

Likviditetshantering

Med likviditetshantering avses matchningen av in- och utbetalningar samt hantering av låne- och placeringsbehov. Finansfunktionen svarar för samordning, planering och förvaltning av kommunkoncernens hela likviditet. Likviditetshantering sker genom koncernkontot som samtliga bolag ska vara anslutna till. I övrigt gäller att:

- Bedömd långsiktig överskottslikviditet som uppstår i kommunkoncernen ska användas för att minska låneskulden med hänsyn tagen till lånens förfall. Om låneskuld saknas ska placering ingås till en så god avkastning som möjligt och till en betryggande risknivå. All hantering av överskottslikviditet ska ske med beaktande av aktuella regler gällande ränteavdragsbegränsningar inom koncerner.
- Bedömd kortsiktig överskottslikviditet ska placeras för att matcha kommande upplåningsbehov inom kommunkoncernen till en så god avkastning som möjligt och till en betryggande risknivå.

Likviditetsplanering

Koncernens likviditetsbehov ska sammanställas av finansfunktionen. Bolagen, kommunen och dess nämnder och utskott rapporterar likviditetsprognoser enligt anvisningar från finansfunktionen. Likviditetsplaneringen ska vara till grund för bedömning av

betalningsberedskapen på kort och lång sikt samt utgöra underlag för beslut om upplåning och placering av likvida medel.

Betalningsberedskap och likviditetsreserv

I syfte att hantera likviditetssvängningar och störningar på penning- och kapitalmarknaderna ska finansfunktionen ha tillgång till en likviditetsreserv i form av likvida medel. Med likviditetsreserv avses medel som kan användas för att säkra den kortsiktiga betalningsförmågan då ytterligare finansiering tillfälligt försvåras. Finansfunktionen ska vid var tidpunkt eftersträva att ha en likviditetsreserv motsvarande finansieringsbehovet för de kommande tre månaderna. Till likvida medel räknas obundna bankmedel, marknadsvärdet på placeringar som kan frigöras på tre bankdagar, checkkrediter, outnyttjade kreditlöften och framtida positiva netton av kassaflöden inom tre bankdagar.

Placeringar

Med placeringar avses externa placeringar i form av kontoinlåning, deposits eller värdepapper. Vid period av överskottslikviditet får denna placeras enligt de limiter och motparter som redovisas i tabell 1 i Finanspolicyn.

Hållbara placeringar

Genom hållbara och ansvarsfulla placeringar av kommunens kapital kan företag i Sverige och i världen medverka till att Upplands Väsby kommun ökar måluppfyllelsen för ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet i de fyra perspektiven som styr kommunens verksamhet (medborgare, samhälle och miljö, medarbetare samt ekonomi). Upplands Väsby kommun bidrar på detta sätt till en hållbar utveckling i Sverige och i världen.

Placeringar är inte tillåtna i värdepapper utgivna av företag vars verksamhet utgörs av tillverkning eller försäljning av vapen och annat krigsmateriel, tobaksprodukter, alkoholhaltiga drycker, pornografi eller i företag som i huvudsak bedriver kommersiell spelverksamhet. För att ytterligare begränsa riskerna ska hänsyn till miljö, socialt ansvar och god etik tas vid placeringar. Med detta menas att företag utöver lagstiftning följer internationella normer för mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö och anti-korruption. De internationella normerna är uttryckta i FN:s deklarationer och konventioner. Placeringar ska heller inte ske inom fossil energi.¹

Kommunen gör inga placeringar i företag som ägnar sig åt prospektering, exploatering, utvinning eller produktion av olja, gas, oljesand och annan okonventionell fossil olja. På motsvarande sätt placerar kommunen inte i företag inom kol-branschen.

Placeringar ska stämmas av mot de betydande miljöområden som finns angivna i kommunens miljöpolicy och i övrigt ta hänsyn till de bindande krav som finns angivna i kommunens miljöledningssystem.

För att säkerställa att dessa krav efterlevs ska samtliga utgivare kontrolleras i förväg. Innehav kontrolleras därefter tertialvis om ny information har kommit till allmänhetens kännedom. Vid överträdelser ska lämpliga åtgärder föreslås av finansfunktionen.

¹ Finansmarknaden behöver ställa om för att möjliggöra ett större utbud av fossilfria investeringsmöjligheter. Under en övergångsperiod accepteras därför investeringar där fossil energi får utgöra en mindre andel av innehavet (högst 5 %).

Riktlinjer

Följande riktlinjer gäller för placeringar:

- All placering ska ske i svenska kronor.
- Placeringarnas löptider och risktagande ska anpassas till vilken placeringshorisont som gäller i förhållande till framtida betalningar (matchningsprincipen) och utgångspunkten är att hålla placeringen till förfall.
- Förvärv och avyttring av värdepapper ska ske genom bank eller värdepappersinstitut som står under Finansinspektionens tillsyn.
- Placering får endast ske i värdepapper med hög likviditet där officiell köpkurs fortlöpande ställs.
- Placering får endast ske i kontoinlåning/deposit eller i värdepapper utgivna eller fullt garanterade av organisationer med angivna begränsningar av belopp, löptid och ratingkrav enligt tabell 1 i Finanspolicyn.
- Alla placeringar ska kunna likvideras inom tre bankdagar.

Rapportering

Syftet med uppföljning och rapportering är:

- Att säkerställa att finanspolicyn och finansiella riktlinjer efterlevs.
- Att kontrollera de finansiella riskerna i kommunkoncernen.
- Att i framtiden kunna mäta resultatet av finansfunktionens hantering av ränterisk.
- Att hålla kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och bolagen uppdaterade avseende finansiellt netto, finansiella risker och finansiella mål.

Avdelningschef av Ekonomi & Inköp och finansfunktionen ansvarar för all finansiell rapportering till bolagen, kommunstyrelsen och till kommunfullmäktige. Rapporteringsplanen följer kommunkoncernens ledningssystem och årskalendarium för månads-, tertial- och årsrapportering enligt bilaga 1.

Bilaga 1

Rapporteringsplan

Rapport	Mottagare	Innehåll	Ansvarig för framtagande
Månadsrapport (inkluderad i ekonomisk månadsrapport)	KS	• Likviditetssituation i kommunen och bolagen inklusive låneförfall inom 12 månader. • Koncernens och bolagens placerings- och skuldportföljer, dess storlek, kapitalbindning, räntebindning och genomsnittsränta.	Finansfunktionen

Månadsrapport, bolag	Bolag	• Likviditetssituation och låneförfall inom 12 månader. • Skuld- och placeringsportfölj, dess storlek, kapitalbindning, räntebindning och genomsnittsränta.	Finansfunktionen
Delårs- och bokslutsrapport (inkluderad i ekonomisk boksluts- och delårsrapport)	KS, KF	• Likviditetssituation i kommunen och bolagen inklusive låneförfall inom 12 månader. • Koncernens och bolagens placerings- och skuldportföljer, dess storlek, kapitalbindning, räntebindning och genomsnittsränta. • Placerings- och skuldportföljernas motparter samt redovisning av motpartsrisk. • Låneram och borgensåtagande fördelat per bolag. • Marknadsvärde på derivatinstrument. • Utfall och prognos för finansnettot i koncernen och bolagen. • Eventuella avvikelser mot finanspolicy och finansiella riktlinjer samt förslag hur dessa ska åtgärdas.	Finansfunktionen
Delårsrapport- och bokslutsrapport, bolag	Bolag	• Likviditetssituation och låneförfall inom 12 månader. • Skuld- och placeringsportfölj, dess storlek, kapitalbindning, räntebindning och genomsnittsränta. • Placerings- och skuldportföljernas motparter samt redovisning av motpartsrisk.	Finansfunktionen
		☐ Låneram och borgensåtagande fördelat per bolag. ☐ Marknadsvärde på derivatinstrument. ☐ Utfall och prognos för finansnettot. ☐ Eventuella avvikelser mot finanspolicy och finansiella riktlinjer samt förslag hur dessa ska åtgärdas.	

KS: Kommunstyrelsen, KF: Kommunfullmäktige